

Zadrożny, Krzysztof

Obraz wsi sokólskiej połowy XIX wieku w rękopisie Adama Bućkiewicza

---

Nasze Korzenie 1, 45

2011

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Obraz wsi sokólskiej połowy XIX wieku w rękopisie Adama Bućkiewicza

W 2009 r. Andrzej Garbuz i Radosław Tumiel natrafili na rękopis Adama Bućkiewicza zatytułowany „Obrazki stanu włościan litewskich do ich usamowolnienia to jest do roku 1864”. Rękopis ten obfituje w materiał dość rzadki i dlatego przedstawia wartość unikalną.

— *Wraz z kolegą zakupiliśmy w Krakowie rękopis Bućkiewicza, opisujący życie chłopów pod koniec okresu pańszczyźnianego. Dotyczy on naszych stron, Sokólszczyzny w województwie podlaskim. Adam Bućkiewicz tu się urodził i spędził sporo lat życia – poza studiami w Wilnie, zesłaniem na Sybir i okresem najdłuższym, kiedy żył i pracował w Płocku – mówi Andrzej Garbuz.*

Wydana w sierpniu 2011 r. książka jest doskonałą okazją do zapoznania się z twórczością autora, a także przywróceniem pamięci o lekarzu, który przecież przez dużą część życia był związany z Płockiem. *Rękopis mozolnie rozczytaliśmy i opatrzyliśmy przypisami, dodaliśmy także komentarz historyczny i biogram autora – opowiada współwydawca Garbuz.*

Adam Bućkiewicz urodził się 24 czerwca 1810 w majątku Zubowszczyzna, w powiecie sokólskim. Uczęszczał do słynnego gimnazjum w Świsłoczy, a następnie do Akademii Medyko-Chirurgicznej, którą ukończył w 1835 r. jako lekarz I klasy. Niebawem przeniósł się do Płocka, gdzie został lekarzem miasta i całego powiatu. Tu pracował przez kilkanaście lat. Pisał także artykuły do gazety „Korrespondent Płocki”. Ze względu na zły stan zdrowia przeniósł się na wieś, a następnie powrócił w rodzinne strony. W 1864 r. został aresztowany i zesłany do miasta Niżnyj Łamow. Jego majątek władze sprzedały na licytacji. Po sześciu latach wrócił ze zsyłki. Pod nadzorem policji przez rok mieszkał w Warszawie, później przeniósł się do Płocka, gdzie zaczął praktykę lekarską i pracę naukową. Za zasługi na polu naukowym w 1885 r. został honorowym członkiem Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego.

Był dwukrotnie żonaty. Jego druga żona, Bronisława Agnieszka Markowska, córka Adama (patrona Trybunału Płockiego) i Mariany z Kossobudzkich, była płocczanką. Zmarł w Płocku 30 stycznia 1895. Pochowany został najprawdopodobniej na starym cmentarzu przy ulicy Kobylińskiej. Miejsce pochówku pozostaje nieznaną.

Poza wydanym właśnie rękopisem jest autorem także m.in. prac: *Obrazki Litwy w XIX stuleciu; Nauki przyrodnicze, a głównie chemja w zastosowaniu do rolnictwa; Książka dla rolników litewskich; O byłych wyższych zakładach naukowych w Wilnie i Krzemieńcu; Studia nad suchotami, czyli badanie przyczyn szerzących suchoty pomiędzy naszą ludnością i środków ochronnych od tej choroby.*

— *Namierzyliśmy też dwa kolejne rękopisy, z których jeden jest w kraju i był częściowo publikowany w specjalistycznych wydawnictwach. Drugi jest za granicą, 700 stron rękopisu o historii dawnej Litwy, i ten zamierzamy w przyszłym roku zakupić (kopię) – mówi Andrzej Garbuz.*

Adam Bućkiewicz

W płockiej bibliotece Zielińskich znajduje się książka Adama Bućkiewicza, *Geo-hygiena powiatu ciechanowskiego gub. płockiej. Topografia, geologia, geognozja i hygiena jako przyczynek do badania zdrowotności okolic wiejskich*. Wydana została w Warszawie w 1902 r., a więc po śmierci autora. Recenzja publikacji znajduje się w gazecie „Echa Płockie i Łomżyńskie”.

Wydawcy rękopisu o wsi sokólskiej, Andrzej Garbuz i Radosław Tumiel, są członkami Stowarzyszenia na Rzecz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Sokólszczyzny „Sokolszczyzna”, z siedzibą w Sokółce. Za ich pośrednictwem redakcja „Naszych Korzeni” zwraca się do czytelników z prośbą o nadsyłanie wszelkich informacji o Adamie Bućkiewiczu.

Krzysztof Zadrożny

